PREPORUKE

PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2022/1431

od 24. kolovoza 2022.

o praćenju perfluoroalkilnih tvari u hrani

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292.,

budući da:

(1) Perfluoroalkilne tvari (PFAS) bile su, a neke su i danas, u širokoj primjeni u industriji i kućanstvima, među ostalim u premazima otpornima na mrlje za tkanine i tepihe, premazima otpornima na ulje za papir i karton koji dolaze u dodir s hranom, vatrogasnim pjenama, površinski aktivnim tvarima za rudarstvo i naftne bušotine, sredstvima za laštenje podova i pripravcima insekticida. Njihova raširena upotreba i dugotrajno zadržavanje u okolišu uzrokuju široko rasprostranjeno onečišćenje okoliša. Kontaminacija hrane tim tvarima nastaje uglavnom zbog bioakumulacije u vodenim i kopnenim prehrambenim lancima te upotrebe materijala koji dolaze u dodir s hranom i sadržavaju perfluoroalkilne tvari. Perfluorooktan sulfonska kiselina (PFOS) i perfluorooktanska kiselina (PFOA) i njihove soli su perfluoroalkilne tvari koje se u hrani i ljudima nalaze u najvišim koncentracijama.

(2) Europska agencija za sigurnost hrane („Agencija”) stoga je od svojeg Znanstvenog odbora za kontaminante u prehrambenom lancu zatražila mišljenje o važnosti hrane i relativnom doprinosu pojedinog prehrambenog proizvoda i materijala koji dolaze u dodir s hranom izloženosti ljudi perfluorooktan sulfonskoj kiselini, perfluorooktanskoj kiselini i njihovim solima te savjet o daljnjim koracima za procjenu rizika perfluoroalkilnih tvari.

(3) Znanstveni odbor za kontaminante u prehrambenom lancu donio je 21. veljače 2008. znanstveno mišljenje o perfluorooktan sulfonskoj kiselini, perfluorooktanskoj kiselini i njihovim solima ([1]), u kojem se preporučuje prikupljanje dodatnih podataka o količinama perfluoroalkilnih tvari u hrani i u ljudskom tijelu, posebno u odnosu na praćenje kretanja izloženosti ljudi.

(4) Dodatni podaci o prisutnosti raznih perfluoroalkilnih tvari u hrani prikupljeni su u skladu s Preporukom Komisije 2010/161/EU ([2]).

(5) Na zahtjev Komisije Agencija je 2020. ažurirala procjenu rizika perfluorooktan sulfonske kiseline i perfluorooktanske kiseline i proširila je na perfluorononansku kiselinu (PFNA) i perfluoroheksan sulfonsku kiselinu (PFHxS), uzimajući u obzir najnovije znanstvene informacije i podatke o prisutnosti prikupljene u skladu s Preporukom 2010/161/EU. U mišljenju o rizicima za ljudsko zdravlje povezanima s perfluoroalkilnim tvarima ([3]) zaključila je da se u dijelovima europske populacije prekoračuje prihvatljivi tjedni unos. Međutim, Agencija je napomenula da i dalje nedostaje reprezentativni skup podataka o mnogim prehrambenim proizvodima, stoga je preporučila prikupljanje tih podataka za brojne perfluoroalkilne tvari u mnogim prehrambenim proizvodima koji se često konzumiraju. Nadalje, budući da su izmjerene koncentracije perfluoroalkilnih tvari u određenoj hrani dobivene samo vrlo osjetljivim analitičkim metodama, koje većina laboratorija trenutačno ne može primijeniti, za analize perfluoroalkilnih tvari preporučila je primjenu osjetljivih analitičkih metoda.

([1]) *Opinion of the Scientific Panel on Contaminants in the Food chain on Perfluorooctane sulfonate (PFOS), perfluorooctanoic acid (PFOA) and their salts* (Mišljenje Znanstvenog odbora o kontaminantima u prehrambenom lancu o perfluorooktan sulfonskoj kiselini (PFOS), perfluorooktanskoj kiselini (PFOA) i njihovim solima), EFSA Journal (2008.) 653, str. 1.–131.

([2]) Preporuka Komisije 2010/161/EU od 17. ožujka 2010. o praćenju perfluoroalkilnih tvari u hrani (SL L 68, 18.3.2010., str. 22.).

([3]) Znanstveni odbor EFSA-e za kontaminante u prehrambenom lancu (CONTAM); *Scientific opinion on the risk to human health related to the presence of perfluoroalkyl substances in food*. (Znanstveno mišljenje o rizicima za ljudsko zdravlje povezanima s prisutnošću perfluoroalkilnih tvari u hrani), EFSA Journal 2020.; 18(9):6223.

(6) S obzirom na mišljenje Agencije, podatke o prisutnosti velikog broja perfluoroalkilnih tvari trebalo bi prikupiti u hrani koja je relevantna za izloženost ljudi perfluoroalkilnim tvarima kako bi se poduprla procjena prehrambene izloženosti i procijenila potreba za reguliranjem tih tvari u određenim proizvodima. U tu svrhu trebalo bi pratiti određenu hranu iz određenih vrsta proizvodnje ili s određenim svojstvima za koju nedostaju podaci te dostaviti procjenu faktora prerade raznih prerađenih proizvoda.

(7) Potrebna su daljnja istraživanja izvorâ kontaminacije kako bi se omogućila provedba daljnjih mjera za otklanjanje prisutnosti perfluoroalkilnih tvari u hrani. Radi davanja smjernica u tom pogledu primjereno je utvrditi indikativne razine koncentracija perfluoroalkilnih tvari u hrani. Te razine ne bi trebale utjecati na mogućnost stavljanja bilo koje hrane na tržište, ali trebalo bi provesti istraživanja kad koncentracija perfluoroalkilnih tvari u hrani prekorači te razine. Kako bi se kvantificirale koncentracije perfluoroalkilnih tvari u količinama u kojima se pojavljuju, trebalo bi primjenjivati dovoljno osjetljive metode. To bi trebalo poticati preporučivanjem ciljnih granica kvantifikacije.

(8) Hrana životinjskog podrijetla znatno pridonosi ljudskoj izloženosti perfluoroalkilnim tvarima. Agencija je zaključila da se perfluoroalkilne tvari prenose iz hrane za životinje u hranu dobivenu od životinja, uz jasne razlike između vrsta životinja i vrsta perfluoroalkilnih tvari. Perfluoroalkilne tvari tako se mogu prenijeti i iz tla koje progutaju životinje iz stočnog uzgoja i iz vode za piće za životinje. Stoga je za daljnja istraživanja kojima se nastoje utvrditi uzroci kontaminacije, ako su prekoračene najviše količine perfluoroalkilnih tvari u hrani životinjskog podrijetla utvrđene Uredbom Komisije (EZ) br. 1881/2006 ([4]), važno da laboratoriji mogu kontrolirati i hranu za životinje, vodu za piće za životinje i tlo na kojem životinje žive. Međutim, trenutačno je dostupna tek manja količina podataka o prisutnosti perfluoroalkilnih tvari u hrani za životinje u Uniji na temelju kojih bi se hrana za životinje mogla ispitivati kao izvor perfluoroalkilnih tvari u hrani životinjskog podrijetla. Budući da perfluoroalkilne tvari u hrani za životinje može analizirati samo manji broj laboratorija, Europski referentni laboratorij za halogenirane postojane organske onečišćujuće tvari u hrani za životinje i hrani poduzima daljnje korake kako bi pomogao laboratorijima da razviju tu sposobnost. Iako bi se time trebalo omogućiti da se u budućnosti, kad laboratoriji postignu dovoljnu analitičku sposobnost, donesu dodatne preporuke za perfluoroalkilne tvari u hrani za životinje, državama članicama čiji laboratoriji već mogu analizirati perfluoroalkilne tvari u hrani za životinje u međuvremenu bi trebalo preporučiti da to čine, a laboratoriji u državama članicama koje još nemaju potrebnu analitičku sposobnost trebali bi validirati analitičke metode za perfluoroalkilne tvari u hrani za životinje.

(9) Da bi uzorci bili reprezentativni za uzorkovanu seriju, potrebno je slijediti postupke uzorkovanja kako su navedeni u Prilogu Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2022/1428 kojom se utvrđuju metode uzorkovanja i analize za kontrolu količina perfluoroalkilnih tvari u određenoj hrani ([5]),

PREPORUČUJE:

1. Države članice trebale bi u suradnji sa subjektima u poslovanju s hranom tijekom 2022., 2023., 2024. i 2025. pratiti prisutnost perfluoroalkilnih tvari u hrani.

Države članice trebale bi testirati prisutnost sljedećih perfluoroalkilnih tvari u hrani:

(a) Perfluorooktan sulfonska kiselina (PFOS);

(b) perfluorooktanske kiseline (PFOA);

(c) Perfluorononanska kiselina (PFNA);

(d) perfluoroheksan sulfonske kiseline (PFHxS).

Države članice trebale bi, ako je moguće, testirati i prisutnost spojeva koji su slični perfluorooktan sulfonskoj kiselini, perfluorooktanskoj kiselini, perfluorononanskoj kiselini i perfluoroheksan sulfonskoj kiselini, ali imaju drukčiji alkilni lanac i u relevantnoj su mjeri prisutni u hrani, vodi za piće i/ili ljudskom serumu, kao što su:

(a) perfluorobutanska kiselina (PFBA);

(b) perfluoropentanska kiselina (PFPeA);

([4]) Uredba Komisije (EZ) br. 1881/2006 od 19. prosinca 2006. o utvrđivanju najvećih dopuštenih količina određenih kontaminanata u hrani (SL L 364, 20.12.2006., str. 5.).

([5]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/1428 od 24. kolovoza 2022. o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za kontrolu perfluoroalkilnih tvari u određenoj hrani (vidjeti stranicu 66.. ovoga Službenog lista).

(c) perfluoroheksanska kiselina (PFHxA);

(d) perfluoroheptanska kiselina (PFHpA);

(e) perfluorodekanska kiselina (PFDA);

(f) perfluoroundekanska kiselina (PFUnDA);

(g) perfluorododekanska kiselina (PFDoDA);

(h) perfluorotridekanska kiselina (PFTrDA);

(i) perfluorotetradekanska kiselina (PFTeDA);

(j) perfluorobutan sulfonska kiselina (PFBS);

(k) perfluoropentansulfonska kiselina (PFPS);

(l) perfluoroheptan sulfonska kiselina (PFHpS);

(m) perfluorononan sulfonska kiselina (PFNS);

(n) perfluorodekan sulfonska kiselina (PFDS);

(o) perfluoroundekan sulfonska kiselina (PFUnDS);

(p) perfluorododekan sulfonska kiselina (PFDoDS);

(q) perfluorotridekan sulfonska kiselina (PFTrDS);

(r) perfluorooktan sulfonamid (FOSA).

Države članice trebale bi razmotriti i testiranje na prisutnost novih perfluoroalkilnih tvari u hrani, kao što su:

(a) 2-[(6-kloro-1,1,2,2,3,3,4,4,5,5,6,6-dodekafluoroheksil)oksi]-1,1,2,2-tetrafluoroetan sulfonska kiselina (kiselinski oblik spoja F53B);

(b) 2,3,3,3-tetrafluoro-2-(heptafluoropropoksi)-propanska kiselina (kiselinski oblik spoja GenX);

(c) (2,2,3-trifluoro-3-[1,1,2,2,3,3-heksafluoro-3-(trifluorometoksi)propoksi]-propionska kiselina (kiselinski oblik spoja ADONA);

(d) 1-propanaminij, N,N-dimetil-N-oksid-3-[[(3,3,4,4,5,5,6,6,7,7,8,8,8-tridekafluorooktil)sulfonil]amino]-, hidroksid (Capstone A);

(e) 1-propanaminij, N-(karboksimetil)-N,N-dimetil-3-[[(3,3,4,4,5,5,6,6,7,7,8,8,8-tridekafluorooktil)sulfonil] amino]-, hidroksid (Capstone B);

(f) fluorotelomerni alkoholi i sulfonati.

2. Praćenjem bi trebalo obuhvatiti raznu hranu u skladu s potrošačkim navikama, uključujući voće, povrće, škrobne korijene i gomolje, morske alge, žitarice, orašaste plodove, sjemenke uljarica, hranu za dojenčad i malu djecu, hranu životinjskog podrijetla, bezalkoholna pića, vino i pivo.

Podaci bi se trebali prikupljati za sljedeće vrste proizvodnje ili svojstva proizvoda:

(a) za proizvode iz raznih vrsta proizvodnje, uključujući ekološku proizvodnju;

(b) za proizvode životinjskog podrijetla, za proizvode od životinja koje imaju pristup tlu ili vodi izvan objekta i za proizvode od životinja koje nemaju pristup tlu ili vodi izvan objekta;

(c) za proizvode životinjskog podrijetla, za proizvode od raznih uzgojenih i divljih vrsta koji su reprezentativni za nacionalne potrošačke navike;

(d) za krumpir, za oguljeni krumpir ili za sorte krumpira koje se konzumiraju s korom, za neoguljeni krumpir, pod uvjetom da je to jasno naznačeno pri dostavljanju podataka;

(e) za gljive, divlje i uzgojene.

Trebalo bi analizirati samo jestivi dio hrane. Voće, povrće, škrobne korijene i gomolje trebalo bi oprati prije uzorkovanja i pritom paziti da se dodatno ne kontaminiraju perfluoroalkilnim tvarima iz vode za pranje. Hranu za dojenčad i malu djecu trebalo bi analizirati u suhom ili tekućem obliku, onako kako se prodaje na tržištu.

Podatke bi trebalo prikupljati za hranu proizvedenu u neonečišćenim regijama, ali se mogu priopćiti i podaci o hrani iz onečišćenih regija, pod uvjetom da se pri dostavljanju podatka Agenciji to jasno naznači.

3. Države članice trebale bi u suradnji sa subjektima u poslovanju s hranom prikupljati informacije o koncentracijama perfluoroalkilnih tvari u neprerađenim i prerađenim proizvodima iz iste serije sirovina i utvrditi čimbenike prerade za različite prerađene proizvode, posebno sir, sirutku u prahu, fine pekarske proizvode na bazi žumanjka s visokim sadržajem jaja i mesne proizvode koji sadržavaju jetru.

4. Države članice koje imaju analitičku sposobnost za analizu perfluoroalkilnih tvari u hrani za životinje trebale bi i pratiti perfluoroalkilne tvari u hrani za životinje. Države članice koje još nemaju potrebne analitičke sposobnosti trebale bi validirati analitičke metode za perfluoroalkilne tvari u hrani za životinje.

5. Države članice trebale bi slijediti postupke uzorkovanja kako su navedeni u Prilogu Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2022/1428 kojom se utvrđuju metode uzorkovanja i analize za kontrolu količina perfluoroalkilnih tvari u određenoj hrani.

6. Analize bi se trebale provoditi u skladu s člankom 34. Uredbe (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]) primjenom metode analize kojom se provjereno ostvaruju pouzdani rezultati. Granice kvantifikacije analitičkih metoda trebale bi iznositi najviše:

   (a) 0,002 µg/kg za perfluorooktan sulfonsku kiselinu, 0,001 µg/kg za perfluorooktansku kiselinu, 0,001 µg/kg za perfluorononansku kiselinu i 0,004 µg/kg za perfluoroheksan sulfonsku kiselinu u voću, povrću, škrobnim korijenima i gomoljima te hrani za dojenčad i malu djecu;

   (b) 0,010 µg/kg za perfluorooktan sulfonsku kiselinu, 0,010 µg/kg za perfluorooktansku kiselinu, 0,020 µg/kg za perfluorononansku kiselinu i 0,040 µg/kg za perfluoroheksan sulfonsku kiselinu u mlijeku;

   (c) 0,10 µg/kg za perfluorooktan sulfonsku kiselinu, perfluorooktansku kiselinu, perfluorononansku kiselinu i perfluoroheksan sulfonsku kiselinu u ribljem mesu i mesu kopnenih životinja;

   (d) 0,30 µg/kg za perfluorooktan sulfonsku kiselinu, perfluorooktansku kiselinu, perfluorononansku kiselinu i perfluoroheksan sulfonsku kiselinu u jajima, rakovima i mekušcima.

   (e) 0,50 µg/kg za perfluorooktan sulfonsku kiselinu, perfluorooktansku kiselinu, perfluorononansku kiselinu i perfluoroheksan sulfonsku kiselinu u jestivim nusproizvodima klanja kopnenih životinja i u ribljem ulju.

   Države članice koje primjenjuju metode kojima se ne mogu postići te granice kvantifikacije mogu dostaviti rezultate dobivene metodama s višim granicama kvantifikacije. Međutim, te bi države članice trebale poduzeti potrebne radnje da što prije postignu ciljne granice kvantifikacije.

7. Daljnje istraživanje uzroka kontaminacije trebalo bi provesti kad se prekorače sljedeće indikativne količine:

   (a) 0,010 µg/kg za perfluorooktan sulfonsku kiselinu, 0,010 µg/kg za perfluorooktansku kiselinu, 0,005 µg/kg za perfluorononansku kiselinu i 0,015 µg/kg za perfluoroheksan sulfonsku kiselinu u voću, povrću (osim divljih gljiva), škrobnim korijenima i gomoljima;

   (b) 1,5 µg/kg za perfluorooktan sulfonsku kiselinu, 0,010 µg/kg za perfluorooktansku kiselinu, 0,005 µg/kg za perfluorononansku kiselinu i 0,015 µg/kg za perfluoroheksan sulfonsku kiselinu u divljim gljivama;

   (c) 0,020 µg/kg za perfluorooktan sulfonsku kiselinu, 0,010 µg/kg za perfluorooktansku kiselinu, 0,050 µg/kg za perfluorononansku kiselinu i 0,060 µg/kg za perfluoroheksan sulfonsku kiselinu u mlijeku;

   (d) 0,050 µg/kg za perfluorooktan sulfonsku kiselinu, 0,050 µg/kg za perfluorooktansku kiselinu, 0,050 µg/kg za perfluorononansku kiselinu i 0,050 µg/kg za perfluoroheksan sulfonsku kiselinu u dječjoj hrani ([7]).

([6]) Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.).

([7]) Dječja hrana kako je definirana u Uredbi (EU) br. 609/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o hrani za dojenčad i malu djecu, hrani za posebne medicinske potrebe i zamjeni za cjelodnevnu prehranu pri redukcijskoj dijeti te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 92/52/EEZ, direktiva Komisije 96/8/EZ, 1999/21/EZ, 2006/125/EZ i 2006/141/EZ, Direktive 2009/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 41/2009 i (EZ) br. 953/2009 (SL L 181, 29.6.2013., str. 35.).

8. Države članice Agenciji bi trebale redovito dostavljati podatke o praćenju, zajedno s informacijama i u elektroničkom obrascu za izvješćivanje kako je utvrdila Agencija, radi prikupljanja u jednu bazu podataka. Države članice trebale bi:

   (a) izvješćivati o podacima iz regija s poznatim visokim razinama onečišćenja okoliša kao sumnjivim uzorcima, posebno za ribu, divljač, perad iz slobodnog uzgoja i uzgoja na otvorenom, voće i povrće iz uzgoja na otvorenom;

   (b) navesti vrstu proizvodnje, posebno za proizvode životinjskog podrijetla (divlji, sakupljeni ili ulovljeni u odnosu na uzgojene neekološke proizvode ili uzgojene ekološke proizvode; slobodni uzgoj ili proizvodnja na otvorenom u odnosu na metode proizvodnje u zatvorenom) i gljive (divlje ili sakupljene u odnosu na uzgojene);

   (c) za meso i nusproizvode klanja divljači navesti starost životinja, ako je moguće; i

   (d) za hranu za dojenčad i malu djecu navesti glavne sastojke (kravlje mlijeko, soja, riba, meso kopnenih životinja, žitarice, povrće ili voće).

Sastavljeno u Bruxellesu 24. kolovoza 2022.

Za Komisiju
Stella KYRIAKIDES
Članica Komisije